

## **Fravær og vikar**

### **Kollegial fraværsordning**

Kollegial fraværsordning er en avtale mellom kommunens fastleger om at de dekker opp for hverandre ved fravær. Alle næringsdrivende leger har en plikt til å delta i en kollegial fraværsordning, jf. ASA 4310 punkt 10.1.

Legene har plikt til å være i praksisen i 44 uker per år, jf. ASA 4310 punkt. 13.1. De åtte ukene legene ikke har plikt til å være i praksisen, skal dekkes med kollegial fraværsordning. Dette vil typisk være når legen har ferie, kortvarig sykefravær/sykt barn, kurs o.l. Partene er enige om at hva som regnes som kortvarig sykefravær o.l. må vurderes konkret. I utgangspunktet må legene regne med å stille opp kollegialt ved sykefravær på to uker. Dersom kommunen for eksempel har informasjon som tilsier at den fraværende legen er tilbake etter tre uker, vil det også i mange tilfeller være mer rasjonelt å dekke opp fraværet med kollegial fraværsordning, fremfor at det settes inn vikar for en uke. Og motsatt – dersom man vet (kanskje allerede ved oppstart av fraværet), at fraværet blir langvarig, bør man prøve å få inn vikar så snart som mulig.

Legene i den kollegiale fraværsordningen skal sørge for at listeinnbyggerne til den fraværende legen får tilgang til fastlegetjenester, herunder konsultasjoner, sykebesøk og øyeblikkelig hjelp.

Allmennlegeutvalget skal utarbeide et oppsett for den kollegiale fraværsordningen, jf. ASA 4310 punkt 10.1. Legene bør informere sine listeinnbyggere om dette, for eksempel på sin nettside.

Samarbeidsutvalget bør gi råd om den kollegiale fraværsordningen, jf. ASA 4310 punkt 4.2.3. Allmennlegeutvalget bør derfor oversende sitt oppsett til behandling i samarbeidsutvalget. Det skal framgå av den enkelte lege sin fastlegeavtale hvilken kollegial fraværsordning legen har. Kommunen må orienteres om eventuelle endringer i ordningen for å kunne vite at innbyggerne til enhver tid har tilbud om fastlegetjenester. Kommunen må vurdere om det er behov for å oppdatere legenes fastlegeavtaler ved eventuelle endringer i ordningen.

Når det gjelder ferieavvikling skal samarbeidsutvalget påse at legene sørger for tilstrekkelig fraværdekning, slik at feriefraværet samordnes, jf. ASA 4310 punkt 4.2.3. Kommunen skal få en skriftlig oversikt over legekantorenes beredskap i god tid før ferien.

Det har etter hvert blitt mer utbredt at man har næringsdrivende og kommunalt ansatte fastleger på samme legekantor. Den kollegiale fraværsordningen gjelder kun for næringsdrivende leger, da den er forankret i rammeavtalen mellom Legeforeningen og KS. Det kan imidlertid være hensiktsmessig at legene stiller opp for hverandre kollegialt, også på legekantor der det er en blanding av næringsdrivende og ansatte leger. Kommunen bør vurdere hvordan de ansatte legene kan inngå i en slik fleksibel ordning.

### **Rettighetsbasert fravær**

Rettighetsbasert fravær er regulert i rammeavtalen punkt 13.2 til 13.6, og omhandler fravær ved utdanning, diverse verv, sykdom/syke barn, svangerskap/fødsel/adopsjon og verneplikt/siviltjeneste. Dette innebærer at legen har rett til fravær fra praksisen av nevnte grunner.

Det framgår av ASA 4310 punkt 14 at legen har rett til å innta vikar ved fravær fra praksis. Inntak av vikar skal meddeles kommunen. Dersom legen ikke selv stiller vikar, kan dette ved fravær utover åtte uker gjøres av kommunen. Partene er enige om at det er mest hensiktsmessig å benytte kollegial fraværdekning ved kortvarig fravær, også ved rettighetsbasert fravær, som for eksempel kortvarig sykefravær. Ved langvarig fravær, som for eksempel foreldrepermisjon, utdanningspermisjon, langvarig sykefravær mv. skal pasientene ivaretas av vikar (ikke kollegial fraværordning).

Ved fravær er utgangspunktet at den næringsdrivende legen selv har ansvar for å skaffe vikar til sin praksis. Det er normalt også i legens egeninteresse å ha kontroll på hvem som skal vikariere i ens praksis. Når legen har engasjert vikar, er den økonomiske avtalen mellom legen og vikaren kommunen uvedkommende. Kommunen utbetaler basistilskuddet til fastlegen på vanlig måte, og yter ikke særskilt tilskudd til vikaren.

Dersom legen har gjort det som med rimelighet kan forventes av aktive handlinger for å forsøke å skaffe vikar, og likevel ikke har lyktes med dette, har kommunen – når legen har fravær som omfattes av punktene 13.2 til 13.6 – ansvar for at den fraværende legens listepasienter får et fastlegetilbud i fraværperioden. Det kan være hensiktsmessig at pasientene ivaretas ved det samme legekantoret under fraværet. Samtidig bør det forsøkes å hindre at fraværet får konsekvenser for de gjenværende legene i gruppepraksisen, for eksempel ved at det blir færre leger i den kollegiale fraværordningen. Vikaren bør derfor som hovedregel settes inn i den fraværende legens praksis.

I de tilfellene kommunen skaffer vikar, skal basistilskuddet, om ikke annet er avtalt, utbetales til vikaren, dersom vikaren er næringsdrivende (mest vanlig). Det kan avtales at basistilskuddet fortsatt skal utbetales til hjemmelshaver. Videre må det inngås en avtale mellom vikaren og legen, herunder om det økonomiske ansvaret for kostnadene i praksisen.

Dersom vikaren ansettes i kommunen, må det inngås en arbeidsavtale mellom vikaren og kommunen. I tillegg bør kommunen og den fraværende legen inngå en avtale om vikarens bruk av legens fasiliteter og leie av praksisen. Legen må dokumentere virksomhetens driftsutgifter og kompensasjonen for dekning av driftsutgifter som legen får fra SOP. Kommunen dekker dokumenterte kostnader innenfor det som anses som et rimelig nivå. Dersom driftsutgiftene er høyere enn basistilskuddet vil det vanligvis ikke være rimelig at kommunen dekker utgifter utover basistilskuddet.